

ISBN: 978-625-7014-95-3

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 284

Modern Klasikler

Yayın Yönetmeni

Furkan Çalışkan

Editör

Hümeyra Çalışkan

Düzeltili

Zehra Türhan

Kapak

Harun Tan

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Haziran 2020
İstanbul

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.

Cihangir Mah. Güvercin Cad.

No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok

Kat: 2 34310 Haramidere -

Avcılar / İstanbul Sertifika No: 44452

Tel: 212.412 17 00

© Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Çalınan Mektup

EDGAR ALLAN POE

ÇEVİRİ

SELMA AKSOY TÜRKÖZ

KETEBE

Edgar Allan Poe

Edgar Allan Poe 1809'da Boston, Massachusetts'de doğdu. Çocukluğu ve hayatı bir dizi trajedi içinde geçti. Romantik akımın içinde yer alan yazar, aynı zamanda bu akımın alt bir dalı olan Karanlık Romanizm'in öncüleri arasındadır. Şiir ve kısa öykü dalında ürünler verdi, editörlük ve edebiyat eleştirilenliği yaptı.

Poe, edebî kariyerine şair olarak başladı, şiirlerini 1827 yılında *Tamerlane and Other Poems* adlı kitapta topladı. Epik tarzda yazdığı şiiri "Kuzgun", 1845'te Baltimor'dayken yayımlandı. Daha sonra düz yazıya yöneldi. Kısa öykü alanında verdiği eşine az rastlanır türden örneklerle edebiyat dünyasında öne çıkmayı başarmıştır. Başlangıçta gotik edebiyatın hicvini yaptığı söylenirse de sonradan bu türün ana damarlarından biri haline gelmiştir.

Gotik tarz, edebiyat dışındaki diğer sanat dallarına da ilham kaynağı olmuş, polisiye, bilimkurgu, fantastik gibi edebi türlerin gelişmesinde ve yeniden biçimlenmesinde çok önemli bir basamak oluşturmuştur. Edgar Allan Poe'nun korku türünün ilk örneklerini verdiğini söyleyemeyiz fakat onun edebî tarzı gotik edebiyatın bugün geldiği yer açısından büyük önem taşımaktadır. Poe, 7 Ekim 1849 tarihinde öldüğünde arkasında onun dünya edebiyatının en kıymetli yazarlarından biri olarak kabul edilmesini sağlayacak pek çok eser bıraktı.

Selma Aksoy Türköz

Tokat, Zile'de doğdu. Yüksek öğrenimini Selçuk Üniversitesi İ.İ.B.F Kamu Yönetimi Bölümü'nde tamamladı. Tunus Üniversitesi'nde Karşılaştırmalı Kamu Yönetimi alanında master yaptı. İkinci üniversite olarak ilahiyat fakültesinde eğitim aldı. Üçüncü lisans eğitimini İnönü Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde bitirdi.

Öyküleri ve çevirileri *İtibar*, *Post Öykü*, *Hece*, *Hece Öykü*, *Muhayyel*, *Dergâh*, *Temmuz*, *Tahrir* ve *Karabatak* dergilerinde yayımlandı. İz Yayınları'ndan 2018 yılında çıkan *Ölmek İçin İyi Bir Gün Değil* adlı bir de öykü kitabı bulunan yazar, hâlen İnönü Üniversitesi Arap Dili ve Belagati Bölümü'nde lisans üstü eğitimine devam etmektedir.

İçindekiler

Diri Diri Gömülme / 7

Çalınan Mektup / 23

Altın Böcek / 45

Ligeia / 85

Bon-Bon / 103

Sonsöz / 125

Diri Diri Gömölme

Belli konular ilginç olmakla beraber edebi kamunun kabulü açısından dehşet vericidirler. Katkısız romantikler, eğer mideleri kaldırmayacaksa ya da rahatsız olacaklarsa bunlardan uzak durmalılar. Hakikatin üstünlüğü ve ciddiyeti onları takdis eder ve desteklerse ancak o zaman kitabına uygun olurlar. Mesela, Beresina Dehlizi, Lizbon Depremi, Londra Veba Salgını, St. Bartholomew Katliamı ya da Kalkuta Kara Deliği'nde yüz yirmi üç mahkûmun boğulması hadiseleri karşısında “acıdan zevk alma” hesabıyla mesele ele alındığında haz duyarız. Şurası açık ki bunlar birer gerçekliktir, tarihin heyecan verici yanlarıdır. Onları basit bir kayıtsızlıkla ele almalıyız, bir keşif gibi.

Tarihe geçmiş birkaç öne çıkan felaketten bahsettim ama burada felaketin nasıl olduğundan ziyade hayal gücümüzde bıraktığı etkileyici izdir kayda değer olan. Ademoğlunun başına gelen musibetlerle dolu uzun ve acayip bu listeden daha kötü felaketler ve acılarla yoğrulmuş ferdi örnekler seçebileceğimi okuyucuya hatırlatmaya gerek duymuyorum. Ateş düştüğü yeri yakar, asıl felaket de budur zaten. Çeken bilir akla

gelmedik acıları başkalarıdır dır diye ağlar, bunun için merhametli Tanrı'ya şükrederim!

Bir faninin başına gelebilecek en korkunç felaket hiç şüphe yok ki diri diri gömülme'dir. Bu durumun sık sık başa geldiğini aklı başında kimse inkâr edemez. Hayatı ölümden ayıran sınırlar müphem ve karanlıktır. Birinin nerede bitip ötekinin nerede başladığını kim bilebilir? Hayat belirtilerinin tamamen yok olduğu bazı hastalıkların varlığını biliyoruz, daha doğru bir şekilde ifade edecek olursak bu, tam bir yok oluş değil araf halidir aslında. Olup biten sadece bu akıl almaz mekanizmadaki geçici duraklamadır. Belirli bir süre geçince görünmez gizemli bir el, büyüdü çarkları ve gizemli dişlileri yeniden harekete geçirir. Çıkmadık candan ümit kesilmez. Peki bu süre zarfında ruh nereye gitmiştir?

Dahası, kaçınılmaz bir son olarak, bu arafta kalma halinde ara sıra diri diri gömülmenin başa gelebileceği iyi bilinir, böylesi durumların benzer sonuçlar doğuracağı ihtimal dahilindedir. Hatta bu durum bir yana gerek tıbbî çevrelerde gerekse hayatın içinde sayısız diri diri gömülme vakalarının varlığını ortaya koyacak pek çok şahitlikler mevcuttur. Gerekirse doğruluğu ispat edilmiş yüzlerce örnek verebilirim hemen. Bundan kısa bir süre önce, detayları bazı okuyucularımın hatırlayacağı üzere, komşu Baltimore şehrinde orayı acıya boğan ve galeyana getiren oldukça ilginç bir olay gerçekleşti. Şehrin önde gelen sakinlerinden birinin, meclis üyesi ünlü bir avukat, karısı doktorunun çare bulamadığı amansız bir hastalığa yakalandı. Kadın epey süründükten sonra öldü ya da öldü sanıldı. Kimse gerçekten ölmediği gibi bir şüpheye kapılmadı, bunun için sebep de yoktu zaten. Her haliyle bir ölüye benziyordu. Yüz hatları çekilmiş ve çökmüştü. Gözlerinin feri kaçmıştı. Bedeni soğumuştur. Nabızı alınmıyordu. Üç gün gömülmeden bekletildi, bu süre zarfında taş gibi kaskatı kesildi. Cesedin bundan sonra hızla çürüyeceği düşünülerek defin işi alelacele yapıldı.

Kadının gömüldüğü aile mezarlığı olarak kullanılan mahzenin kapısı, lahit konulmak için açılana kadar üç yıl boyunca kapalı kaldı. Ama gel gör ki kapıyı bizzat açan kocayı korkunç bir sürpriz bekliyordu. Kapıyı dışa doğru açarken beyaz kıyafetli zangır zangır titreyen bir şey adamın kollarının arasına yığıldı. Karısının henüz çürümemiş cesediydi bu.

Titiz bir inceleme, mezara konulmasından iki gün sonra kadının canlandığını, çırpınışları sonucu tabutun yerinden düştüğünü böylelikle de parçalanıp kadının içinden çıktığını ortaya koydu. Kazara mezarda unutulmuş gaz dolu bir lamba tamamen boş olarak bulundu, tükenmiş ya da buharlaşmış olabilirdi pekâlâ. O korkunç mezar odasına inen merdivenin en üst basamağında tabuttan kopmuş iri bir parça bulundu, belli ki kadın bununla demir kapıya vurarak sesini duyurmaya çalışmıştı. Bununla uğraşırken muhtemelen bayılmış ya da ölmüştü, düşerken kefeni iç taraftaki demir çıkıntısına takılmış böylelikle oraya asılı kalıp dimdik ayakta çürümüştü.

1810 yılında Fransa'da hakikatin kurgudan daha tuhaf olacağını kanıtlayan böyle diri diri bir gömülme vakası yaşandı. Hikâyenin kahramanı zengin ve belli bir ailenin kızı olan güzeller güzeli Matmazel Victorine Lafourcade idi. Sayısız taleplerinden biri meteliksiz bir edebiyatçı ya da gazeteci olan Julien Bousset idi. Yetenekleri ve girişkenliğiyle âşık olduğu Matmazole kendini beğendirmiş, dikkatini çekmişti ama genç kız soylu gururuyla onu reddetti, banker ve önemli bir diplomat olan Mösyö Renel'le evlendi. Ancak bu beyefendi evlendikten sonra onu ihmal etti hatta hırpaladı. Soylu bayan onunla birkaç kâbus gibi yıl geçirdikten sonra öldü ya da en azından hâli, onu gören birinin ölü sanmasına yetecek kadar yanıltıcıydı. Özel bir mezar odası yerine sıradan bir mezara gömüldü. Ona olan derin bağlılığıyla hâlâ yanıp tutuşan aşığı, yeis içinde başkentten ayrıldı, mezarından çıkarıp gür saçlarından bir bukle alma amacıyla yattığı ücra yere gitti. Mezarlığa ulaşır, gecenin bir yarısı toprağı kazıp tabutu çıkarır,